

غفلت از ظرفیت صنعت زنبورداری کشور/ وزیر آینده به فکر تولید کیفی باشد

مدیرعامل صندوق حمایت از توسعه زنبورداری کشور گفت: در هفت سال گذشته یک ریال به سرمایه این صندوق اضافه نشد و تنها محلی برای عرضه تسهیلات شده که انتظار داریم دولت سیزدهم با عمل به وظایف ذاتی و قانونی این صندوق به امنیت غذایی کشور کمک کند.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی (اگرو فود نیوز)، به نقل از فارس، با شروع دولت سیزدهم، تولید کنندگان و بخشهایی که به عنوان تسهیل کننده و کمک کننده بخش تولید هستند، انتظاراتی از دولت و وزیر مربوط دارند که مشکلات گذشته را برطرف و مسیر را برای رشد تولید در آینده هموار کنند.

صندوق حمایت از توسعه زنبورداری کشور که از زنبورداران کشور حمایت میکند، یکی از اینها است، بهزاد بانکی پور مدیرعامل این صندوق به مشکلات این صندوق اشاره کرد که از سال ۹۳ تاکنون سرمایه این صندوق افزایشی نداشته و نتوانسته حمایت از تولید کنندگان را در زمینه تامین نهاد به خوبی انجام دهد.

وی همچنین دور شدن این صندوقها از وظایف ذاتی خود تاکید کرد و گفت که صندوقها به محلی برای عرضه تسهیلات تبدیل شده در حالی که

اگر بر اساس قانون به وظایف کمک‌های مالی، کمک‌های کالایی، کمک به توسعه تکنولوژی، کمک به توسعه بازار، کمک به بهبود مدیریت و استانداردها، کمک به فعالیت‌های آموزشی و ترویجی، کمک به توسعه سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های بیمه‌گری عمل می‌کردند، تحولی بزرگی در صنعت زنبورداری کشور ایجاد می‌شد.

در این گفت‌وگو به انتظارت این صندوق از دولت سیزدهم و وزیر آینده و مشکلات این بخش و ارزش افزوده‌ای که می‌تواند ایجاد کند، اشاره شده که با هم می‌خوانیم:

فارس: صندوق حمایت از توسعه صنعت زنبورداری چه وظایفی دارد و چه فعالیت‌هایی برای حمایت از این بخش انجام داده است؟

بانکی پور: صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی طبق ماده ۱۲ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی ایجاد شده و صندوق حمایت از توسعه زنبورداری هم یک از این مجموعه صندوق‌ها است که در سال ۱۳۹۲، به عنوان یک صندوق ملی - محصولی تاسیس شده است.

باور عمومی از وظایف صندوق‌ها این است که نهادهایی صرفاً مالی - اعتباری هستند که فقط تسهیلات پرداخت می‌کنند، اما این باور غلط است. اما، در واقع قانونگذار طیف وسیع و گسترده‌ای از فعالیت‌ها را برای صندوق‌ها پیش‌بینی کرده است که شامل کمک‌های مالی، کمک‌های کالایی، کمک به توسعه تکنولوژی، کمک به توسعه بازار، کمک به بهبود مدیریت و استانداردها، کمک به فعالیت‌های آموزشی و ترویجی، کمک به توسعه سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های بیمه‌گری است.

هدف قانونگذار ایجاد یک نهاد توسعه‌ای به عنوان نیروی محرکه برای بخش کشاورزی بوده و این یک مسئله کلیدی است که باید در دولت جدید در باب صندوق‌ها مورد توجه جدی قرار گیرد.

صندوق‌ها یک ظرفیت بزرگ با بیش از ۳۵۰۰ میلیارد تومان سرمایه ثابتی هستند که باید از آنها استفاده بهتری کرد. نگاه و بینش توسعه‌ای باید در مدیریت صندوق‌ها به عنوان نهادهای توسعه‌ای نهادینه شود. فقط در این صورت است که صندوق‌های می‌توانند نقش واقعی خود را در توسعه بخش کشاورزی ایفا کنند.

مثلاً از طریق این صندوق، ۹۰ میلیارد تومان تسهیلات ارزان قیمت و سهل الوصول پرداخت کردیم، اما اگر فرض بگیریم تمام این منابع در جای خود نشسته باشد، ارزش افزوده‌ای که برای بخش ایجاد کرده به

زحمت به ۵ میلیارد تومان برسد، که یک بار مصرف هم بوده، اما با نگاه توسعه‌ای، ۱۰۰ میلیون تومان در انتقال تکنیک تولید انبوه ژل رویال سرمایه گذاری کردیم که فقط در این ۲ سال بیش از ۲۰ میلیارد تومان ژل رویال بیشتری در کشور تولید شده است و بسیاری منافع دیگر برای صنعت ایجاد کرده.

فارس: مگر مانعی سر راه شما برای این رویکرد توسعه ای در صندوق وجود دارد؟ شما می توانید به عنوان مدیرعامل صندوق سرمایه صندوق را به جای استفاده در بخش تسهیلات به سرمایه گذاری در بخش های ضروری تر با رویکردی که گفتید صرف یا سرمایه گذاری کنید؟

بانکی پور: مشکل اساسی که وجود دارد، در مجموعه وزارت جهاد کشاورزی، تشکل های بخش کشاورزی نگاه واحدی نسبت به نقش، ماهیت و کارکرد صندوق ها وجود ندارد، به ویژه در ساختار تشکلهای بخش کشاورزی، ما در خیلی از این موارد که اتفاقا قانونی هم هست وقتی ورود می کنیم و کار متفاوتی انجام می دهیم متعرض ما می شوند، مثلا وقتی مطابق با قانون به برندسازی و فروش و توسعه بازار محصولات زنبورداری وارد شدیم به شدت مورد انتقاد قرار گرفتیم و واقعا اذیت شدیم.

فارس: صندوق حمایت از توسعه زنبورداری کشور خصوصی یا دولتی است؟

بانکی پور: این صندوق قانونا خصوصی است، چون ۴۸ درصد سهام آن دولتی است، اما ماهیتا نیمه دولتی است.

فارس: سرمایه آن از کجا تامین می شود؟

بانکی پور: از چند محل، نخست از محل تلفیق منابع دولت و بخش خصوصی که تبدیل به سرمایه می شود، دوم اعتباراتی که از سیستم بانکی می گیرد و سوم از محل وجوه اداره شده و کمک های فنی اعتباری که دولت در اختیار قرار می دهد.

فارس: به چه میزان سرمایه؟

بانکی پور: کل ۱۵۶ صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی کشور، اکنون بیش از ۳ هزار میلیارد تومان سرمایه ثبتي دارند.

فارس: کار اینها تنها ارائه تسهیلات است؟

بانکی پور: نه خیر، صندوق ها باید نهاد سرمایه ای و وظایف آنها کمک های مالی، کالایی و کمک به توسعه تکنولوژی کمک به توسعه بازار، مدیریت و استانداردها و فعالیت های بیمه گری، کمک به آموزش و توانمند سازی و .. باشد اما آنچه اکنون اتفاق می افتد عمدتاً ارائه تسهیلات است.

فارس: چه میزان تسهیلات به تولید کنندگان داده اید؟

بانکی پور: در صندوق زنبورداری ۱۶۳ میلیارد تومان طی ۷ سال گذشته تسهیلات دادیم که نقدی و کمک کالایی بوده است.

فارس: با چه سودی پرداخت می شود؟

بانکی پور: نقدی ۵ درصد و کالایی ۲٫۵ درصد است.

فارس: سقف تسهیلاتی که به هر تولید کننده می دهید، چقدر است؟

بانکی پور: بسته به رتبه تولید کنندگان متفاوت است یعنی برخی تولید کننده به لحاظ رتبه پایین حتی نمی تواند از تسهیلات برخوردار باشد و برخی تشکل ها تا سه میلیارد تومان هم دریافت می کنند و این تشکل ها تسهیلات دریافتی را بین تولید کنندگان توزیع می کنند.

فارس: انتظار دارید دولت سیزدهم چه رویکردی درباره صندوق های حمایت از بخش کشاورزی داشته باشد؟

بانکی پور: انتظار دارم که در دولت سیزدهم این صندوق ها به جایگاه اصلی خود که همان نهاد سرمایه ای به جای پرداخت صرفاً تسهیلات برسد. اگر قرار بود که صرفاً وام پردازنده باشد نیازی به صندوق نبود، زیرا بانک ها هم این کار را می کنند.

انتظار دوم اینکه دولت سرمایه صندوق ها را افزایش دهد مثلاً از سال ۹۳ تا الان هیچ افزایش سرمایه ای از سوی دولت صورت نگرفته و سال ۹۳ هم ۲۰ میلیارد تومان بود و الان هم همین میزان است.

فارس: آیا نگاه واحد در خود وزارت جهاد هم نبود و یا موانع بیشتر از طرف نهادهای موازی ایجاد می شد؟

بانکی پور: به اعتقاد من تمام ذینفعان صندوقها از وزارت جهاد کشاورزی گرفته تا نمایندگان مجلس و یا خود صندوق های مادر تخصصی باید نگاه واحد داشته باشند و گر نه هر کسی از ظن خود کار را پیش خواهد برد. باید این نهادها به وظیفه قانونی این صندوق ها که همان نهاد توسعه ای و حمایت کننده از بخش تولید است برسند. یعنی بیشتر به بخش نرم افزاری این حمایتها بپردازد.

فارس: مثلا اگر شما طبق قانون به بخش نرم افزاری این حمایت ها بپردازید مثلا همان نمونه حمایت از تولید ژل رویال که خودتان اشاره کردید چه مانعی برای شما ایجاد می شود؟

بانکی پور: ما این کارها را انجام می دهیم اما اگر نگاه واحد نباشد افراد مزاحمت هایی ایجاد می کنند مثلا یک تشکل شکایت می کند و تا شما بخواهید ثابت کنید که اقدامات انجام یافته بر اساس قانون بوده وقت و انرژی زیادی از ما می گیرد مثلا اخیرا از سوی اتحادیه زنبورداران کشور اذیت های زیادی شدیم و آنها از ما شکایت کردند و ما را رقیب خودشان می دانستند.

فارس: چه شکایتی کردند؟

بانکی پور: مثلا می گفتند وظیفه صندوق برندسازی، آموزش و توانمندسازی نیست و اگر میخواستیم اینها را پیگیری کنیم، دهها جلسه نیاز داشت.

فارس: شاید به دلیل ضعف قانونی و ساختاری نهادهای موازی ایجاد شده و درحقیقت این وظایف صاحب مشخصی ندارد؟

بانکی پور: نه اینطور نیست دولت یک ظرفیت نهادی درست کرده ولی دیدگاه واحد نسبت به کارکرد صندوق ها وجود ندارد، یعنی قانون یک چیز و فضای عرفی بین مسئولان یک چیز دیگر است.

فارس: علاوه بر نگاه واحد، افزایش سرمایه صندوق ها و اجرای وظایف اصلی صندوق چه خواسته دیگری دارید؟

بانکی پور: از دولت سیزدهم می خواهم جایگاه صندوق ها را به جایگاه واقعی که قانونگذار تعیین کرده یعنی نهاد توسعه ای ارتقا دهد.

فارس: آیا صندوق حمایت از توسعه زنبورداری در استان ها هم شعبه دارد؟

بانکی پور: نه خیر

فارس: پس زنبورداری که در شهرستان ها است چگونه به شما دسترسی دارد؟

بانکی پور: تعاونی زنبورداران عضو این صندوق است و ما تسهیلات را به تعاونی ها می دهیم و آنها به زنبورداران می دهند.

فارس: گفتید که دولت از سال ۹۳ هیچ سرمایه اضافی به صندوق زنبورداری نداده میزان ایده ال آن چقدر است، یعنی چه میزان باید می داد که نداده؟

بانکی پور: حد کفایت صندوق ها برای اینکه کل زیربخش را مدیریت کنند باید ۲۰ درصد سرمایه در گردش آن صنعت است مثلاً اگر سرمایه در گردش ۲ هزار میلیارد تومان باشد صندوق باید ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیارد تومان سرمایه داشته باشد. اما در سال ۹۳ و الان سرمایه ثبتي صندوق ۲۰ میلیارد تومان است. که نمی توان از تولید کننده حمایت کنیم مثلاً سال ۹۳ هر سال ۸۰۰۰ تن نهاده تامین می کردیم که امسال ۱۰۰۰ تن هم نتوانستیم.

صنعت زنبورداری را در کشور و وزارت جهاد کشاورزی جزو اولویت ها نمی دانند.

فارس: شاید توجیه شان این باشد که بانک ها ارائه تسهیلات را انجام می دهند چه نیازی است که صندوق ها هم در کنار بانک باشد؟

بانکی پور: بله اگر صندوق ها از وظایف اصلی خود که نهاد توسعه ای است دور باشد چنین برداشتی می توان کرد اما هدف قانونگذار ایجاد یک نهاد موازی با بانک برای ارائه تسهیلات نبوده است. در تمام دنیا نهادهای توسعه ای لوکوموتیو بخش تولید است و می تواند سرمایه گذاری های خطر پذیر و یا توسعه بازار را که بانک و بخش خصوصی نمی تواند انجام دهد را به عهده می گیرد.

فارس: از وزیر پیشنهادی دولت چه انتظار دارید؟ با توجه به شناختی که از ایشان دارید آیا نگاه همسویی با این صندوق ها دارد؟

بانکی پور: ایشان شناخت خوبی از بخش دارد و انتظار ما هم این است

که صندوق ها را در جایگاه اصلی خود ببینند.

فارس: در برنامه وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی به توسعه بخش زنبورداری هم اشاره شده بود، شما مشخصا چه انتظاری از وی در این حوزه دارید؟

بانکی پور: خوشحالم که آقای ساداتی نژاد در برنامه های خود به بخش زنبورداری اشاره کرده است، اگر نظر وی توسعه کمی باشد کمکی نخواهد کرد چون محدودیت های اقلیمی داریم و کشش بیشتر از این را نداریم اما اگر نظر ایشان اصلاح کیفی باشد درست خواهد بود.

فارس: چه مشکلاتی درحوزه زنبورداری اکنون وجود دارد؟

بانکی پور: طی ۴۲ سال گذشته توسعه کمی خوبی صورت گرفته از یک میلیون کلونی به ۱۰ میلیون رسیده ایم و رتبه سوم جهانی دنیا را بدست آوردیم اما رشد کیفی متناسبی نداشتیم. در زمینه تغذیه جایگزین، کیفیت محصولات، بهره وری تولید، توسعه محصول، تکنولوژی روز دنیا رشد متوازن نداشتیم و جایگاه خوبی در دنیا نداریم در تغذیه زنبور و تحقیقات دچار مشکل هستیم. روی دانش تغذیه زنبور عسل چه دولتی و چه خصوصی کار چندانی نکردیم.

در اصلاح نژاد علیرغم صرف سرمایه و زمان ۱۸ ساله ملکه های ایرانی کارایی ندارند و تولید خوبی ندارند و به این دلیل قاچاق ملکه بسیار زیاد شده است که باعث ایجاد بیماری های جدید و اجحاف در حق تولید کنندگان می شود در حالی که ملکه زنبور عسل حداقل ۳۰ درصد در تولید نقش دارد.

حسب گفته زنبورداران از ملکه ایرانی ۸ کیلو و از ملکه خارجی ۲۰ کیلو برداشت می شود.

فارس: آیا واردات ممنوع است که قاچاق می شود؟

بانکی پور: آزاد است اما مراکز تکثیر ملکه صنعتی و بزرگ نداریم و از سوی دیگر استاندارد آی اچ آر که سازمان دامپزشکی تعریف کرده سخت گیرانه است و کسی اقدام به واردات نمی کند در این استاندارد در باره بیماری ها و غیره تاکید می شود. و بنابراین کسی در این باره سرمایه گذاری نمی کند.

فارس: شاید این استاندارد لازم است و باید اجرا شود

بانکی پور: سازمان دامپزشکی هم معتقد است که سختگیرانه است و تلاش کرده تا حدودی تسهیل کند.

فارس: چه مشکلاتی در صنعت زنبور عسل وجود دارد؟

بانکی پور: بخش تحقیقات در حوزه صنعت زنبورداری عقب ماندگی جدی دارد. طرح های اصلاح نژاد در کشور به بازننگری دارد، زنبوردار ما دنبال ملکه ای می گردد که ژل رویال بیشتری تولید کند و این تحقیقاتی که انجام شده الزاما بر اساس نیاز زنبوردار نیست، صد درصد بودجه تحقیقات صرف اصلاح نژاد شده و توزیع متناسب اعتبارات بین بخش های تحقیقات دیگر نظیر مکانیزاسیون ، تغذیه زنبور عسل و ... توزیع نشده است.

فارس: آیا طی این سالها بخش تحقیقات ملکه جدیدی را معرفی کرده است؟

بانکی پور: دو ملکه معرفی کرده اما مشکلاتی دارند بودجه کافی به اینها داده نمی شد و اکنون نیمه تعطیل شدند و بعد از ۱۵ سال نتوانستند به ملکه استاندارد برسند و زنبورداران مجبور به قاچاق نشوند.

فارس: از چه کشورهایی قاچاق می شود؟

بانکی پور : از قزاقستان و کشورهای اروپایی.

فارس: چه مشکلات دیگری در این حوزه دارید؟

بانکی پور: تجهیزات کافی در این بخش وجود ندارد مثلا دستگاه رطوبت گیر عسل، دستگاه تولید نانوگرده نداریم، کندوها غیراستاندارد و بهره وری لازم را ندارد، و نیاز به حمایت است. و از وزیر جهاد کشاورزی انتظار داریم که این مشکلات را برطرف کنند.

فارس: بخشی از اینها در حوزه وظایف و اختیارات خود شما است؟

بانکی پور: ما هم نسبت به توان خودمان به این موضوعات می پردازیم اما یک رویکرد های بالادستی می خواهد مثلا سازمان تعاون روستایی و معاونت صنایع تبدیلی وزارت جهاد کشاورزی باید به این مسائل پردازد.

سرمایه ما ۲۰ میلیارد تومان است که این نیم درصد سرمایه در گردش

مورد نیاز زنبورداران کشور هم نیست.

فارس: صنعت زنبورداری چه جایگاهی در اقتصاد کشور دارد؟

بانکی پور: زنبورداری گنجی است که تاثیر بسیار مستقیمی در اقتصاد کشور دارد.

اگر زنبورداری از بخش کشاورزی حذف شود تولیدات بخش کشاورزی به یک سوم کاهش می یابد. در دنیا به زنبوردارها بابت عمل گرده افشانی پول هم پرداخت می کنند.

در حوزه محصولات زنبورعسل گرده گل، ژل رویال، زهر زنبور، بره موم، موم و عسل می توان محصولات و فرآورده های طبیعی متعددی در حوزه های غذایی، دارویی و بهداشتی تولید کرد که ما هم سه سال است شروع کردیم. و ارزش افزوده بالایی ایجاد کرده است.

ما توانستیم هر گرم زهر زنبورعسل را به قیمت ۱۵ دلار به گرجستان ارسال کنیم. با همکاری موسسه تحقیقات و سرم سازی رازی، عنصر میلیتین که در بخش دارویی استفاده می شود را از زهر استحصال کردیم که هر میلی گرم آن حدود 100 دلار قیمت دارد.

فارس: سال گذشته چقدر از این محصولات جانبی صادر کردید؟

بانکی پور: به خاطر کرونا بیش از ۴۰۰ گرم نتوانستیم به گرجستان صادر کنیم اما ظرفیت های زیادی است که اگر سرمایه گذاری شود تولید عسل یک بخش فرعی برای زنبوردار خواهد بود. خود ژل رویال که در عمده فروشی حدود هشت میلیون تومان و بره موم که کیلویی یک میلیون تومان قیمت دارد و زهر زنبورعسل که می تواند یک محصول ارزش آور باشد باعث خواهد شد که دیگر عسل را در تراز تجاری به حساب نیاوریم. همه اینها منوط به عبور از زنبورداری معیشتی به زنبورداری حرفه ای است..

فارس: تولید عسل در کشور چقدر است و چه میزان صادر می شود؟

بانکی پور: طبق آمار وزارت جهاد ۱۰۰ هزار تن که تقریباً می توان گفت، صادراتی نداریم، به دلایلی نظیر عدم سرمایه گذاری در امر بازاریابی بین الملل، فقدان بسته بندی مناسب و مهمتر از عدم نظارت بر کیفیت عسل های صادراتی و عدم اجرای استاندارد مدیریت باقی مانده ها و نداشتن مزیت رقابتی از بعد قیمت تمام شده محصول.

فارس: چه چیزی روی کیفیت عسل های تولیدی تاثیر گذاشته است؟

بانکی پور: افزایش بی رویه تعداد کلنی ها، کاهش بهره وری تولید در واحد کندو به دلیل تراکم زنبورستانها، فقدان ملکه باکیفیت و تغییرات اقلیمی، افزایش هزینه ها، غیر اقتصادی شدن تولید و روی آوردن تولید کننده به سمت مصرف بی رویه شکر و خارج شدن عسل از رنج استاندارد.

فارس: چه نهادی مسئول نظارت بر کیفیت عسل ها است؟

بانکی پور: سازمان دامپزشکی و سازمان غذا و دارو، اما باید به این باور برسیم که تولید عسل باید کیفی باشد و انتظار داریم که برنامه آقای ساداتی نژاد وزیر پیشنهادی وزارت جهاد کشاورزی هم این گونه باشد که تعداد کلنی ها مطابق با ظرفیت های منطقه باشد که اکنون در ۸۰ درصد کشور تعداد کلنی ها بیش از استاندارد مجاز است. و این یک چالش اصلی در برنامه ریزی و سیاست های کلان در این بخش است.

قانون نظام جامع دامپروری در صنعت زنبورداری به صورت کامل اجرا نشده است، ما برای بخش زنبورعسل، مسئول فنی تولید نداریم. دامپزشکان ما آموزش و مهارت لازم در حوزه زنبورداری ندارند و انگیزه های هم برای ورود به این حوزه ندارند.

سرویس خبری: دام و طیور و آبزیان

منبع: فارس